

התאחדות
האדריכלים
ובוני ערים
בישראל

4 יוני, 2024

לכבוד

גברת מיכל אבגנים

ראש האגף לאסדרת עיסוקים

משרד העבודה

הנדון: התראה לפני נקיטה בהליכים משפטיים

1. יותר מ-100 אדריכלים שנבחנו בשנת 2022 בבחינת הרישוי ונכשלו עתרו (עתירה אשר לוותה וגובתה על ידי התאחדות האדריכלים).
2. פסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים הייתה כי המבחן הנ"ל לא היה הוגן.
3. העוולות המתמשכות בהקשר למבחן לרישוי אדריכלים משקפות מחדל קיצוני, בהסדרת המקצוע, עליה את אחראית. ענין הבחינה הוא רק מקרה בוחן.
4. לא בכדי, הפסיקה של בית המשפט, קבעה כי המבחן כלל שאלות סתומות, שלא ניתן לקבוע מה התשובה הנכונה להן בהתבסס על החומר הנלמד. זו מגמה וגישה, לא מקרה.
5. אנו, הגוף היציג של האדריכלים בישראל, דרשנו מרשם האדריכלים, מרסטפן אבו-חדרה, לתת דין וחשבון לאדריכלים המתמחים על הליקויים הקשים במבחן העבר, ולשתף אותם בצעדים שהוא ומשרדו מתכוונים לנקוט בהם על מנת להבטיח שהליקויים לא יחזרו על עצמם במבחנים הבאים. ראינו בכך רק ראשיתה של לקיחת אחריות כלפי "לקוחותינו".
6. יצוין, כי על אף שנושא העתירה היה מבחן הרישוי בשנת 2022, הטענות לגבי חוסר ההגינות במבחן הרישוי האדריכלים ולגבי אי התאמתם לחומר הנלמד ולפרקטיקה המקצועית-עולות מזה שנים ארוכות מצד נבחנים רבים.
7. אחוז הנכשלים בבחינות בעשור האחרון תומך כמובן בנכונות הטענות האמורות.
8. רשם סביר היה חייב להסיק, על סמך הנתון המטריד, שמתוך 11,000 בוגרי לימודי אדריכלות רק כ-3,000 ניגשו למבחן וזכו ברישיון, כי בעיה מובנית בתכנון הבחינה, בניסוחה ובבדיקתה, מחייבת עשייה מציוד.
9. אלא כי הרשם אף לא פנה להתאחדות האדריכלים על מנת לקיים שיח מפרה בנושא, לשם תיקון הליקויים.
10. הרשם סירב לפנייתנו לגבש מנגנון משותף שיגדיר הליך ראוי וסביר לבחינת הידע והיכולות המקצועיות של המתמחים.
11. מדובר במעגל שוטה. המתמחים ניגשים לבחינה לאחר חמש שנות לימודים מפרכות ועמוסות ולאחר התמחות מעשית של שלוש שנים. והנה, מרביתם, על אף המסלול המאתגר שצלחו, אינם מצליחים לעבור את מבחן הרישוי. האם המחדל מלהסדיר את האבסורד הזה, ימשוך ללמוד את המקצוע אנשים שיש להם עוד אופציות או ההפך? האם זה יגרום להצלחת רבים יותר בבחינות בעתיד או רק יוריד את רמת המצטרפים למקצוע? האם מוניטין המקצוע יעלה או יקטן כתוצאה מהצרה כה מופרכת של משפך הקבלה? אלו, כמובן, אך שאלות רטוריות. הרשם כורת את הענף שעליו אנו יושבים. הוא מועל בתפקידו, לא פחות.

12. המבחן עצמו, הדרישות, שוק התעסוקה, התחרות מול ספקים שמסלול הכשרתם אינה דומה לקצה קצהו של מסלול הכשרת אדריכל, שיעור העוברים, ואופן ההתייחסות של כל הגורמים המעורבים- אינם סבירים באופן קיצוני. מדובר במחדל כה קיצוני עד שהגיע הזמן להעמידו לבחינת בג"ץ בהינתן חשיבות חופש העיסוק כזכות חוקתית.
13. אתמקד, לרגע, בבחינה, כדוגמא לאבסורד. בין הנושאים עליהם הלינו הנבחנים לאורך השנים: אורך הבחינה (9 שעות), ניסוח לא בהיר של השאלות במבחן, היעדר קריטריונים ברורים לבדיקת הבחינות, משך הזמן הארוך (מספר חודשים) בין המבחן לבין קבלת התוצאות, בשל הדרישה לשני בודקים, ולבודק שלישי במצב של ערעור, ועוד.
- a. נושא מרכזי נוסף שעלה בתלונות על מתכונת הבחינה המעשית הוא הדרישה לבצע שרטוט על ניירות סקיצה – פרקטיקה שאיננה רלוונטית לעבודת אדריכלים בעידן הדיגיטלי. מדובר במיומנות מיושנת, שהמתמחים נחשפים לה ונבחנים עליה במהלך הלימודים האקדמיים, אך אינם נתקלים בה במהלך ההתמחות המעשית. מטרת הבחינה היא להעריך את איכות ההכשרה המקצועית של המתמחים במסגרת ההתמחות המעשית, ולפיכך אין כל היגיון בכך שאחוז ניכר מהנכשלים בבחינה אינם זוכים בתעודת אדריכל רשוי בגין כישלון במשימה שאינה נכללת בהכשרתם ושאינה משפיעה על איכות עבודתם.
- b. לאחר פסיקת בית המשפט, ולאחר שהובהר כי החלק המעשי בבחינה הוא מיושן, ואינו תואם את תכני ההתמחות המעשית, התאחדות האדריכלים פנתה לרשם וביקשה לשקול מחדש האם נכון לדרוש ממי שנכשלו במבחן רק בשל כישלון בחלק המעשי להיבחן שוב במועד הבא (מה שיעכב בחודשים ארוכים את הסמכתם ויאלץ אותם להפסיד שנה שלמה של עבודה כאדריכלים רשויים). הרשם החזיר להתאחדות תשובה שלילית, ללא כל נכונות לקיום התדיינות נוספת ולהגיע להסכמות בנושא.
14. לאור האמור לעיל, אין לנו אלא להגיע למסקנה, כי הרשם מבקש להמשיך ולהערים קשיים על אדריכלים מתמחים. לא בכדי, הוא אינו קשוב לדרישה לבצע שינוי יסודי בבחינת הרישוי – דרישה שעולה הן מעדויות המתמחים שנבחנו בעבר והן מפסיקת בית המשפט בנושא.
15. עומק המחדל שלכם מובן רק לאור האמור להלן; מקצועות התכנון בכלל, ומקצוע האדריכלות בפרט, מצויים בשפל חסר תקדים, על אף שהמשק הישראלי נדרש לאנשי מקצוע מעולים כמו אוויר לנשימה. מקצועות התכנון זוכים ליחס נוראי מצד גורמים פוליטיים, המעדיפים להתנהל מול אנשים משכילים פחות ובעלי ידע מקצועי פחות מעמיק. גורמים אלה מעוניינים במצב של חוסר באנשי מקצוע ראויים, המצדיק הכנסה של בעלי מקצועות אחרים (כמו גיאוגרפים או מתכנני ערים) לתקנים שבעבר היו נחלתם של אדריכלים רשויים בלבד. לצערנו, החלטות הרשם, בכוונה או לא בכוונה, משרתות את המגמה המסוכנת של פיחות במעמד האדריכלים בארץ – מגמה שעלולות להיות לה השלכות חמורות ביותר על איכות התכנון והבנייה בישראל בעשורים הקרובים, עד בדי פגיעה בחיי אדם.
16. כלה ונחרצה מעמנו להגיש עתירה כנגד מחדל השר, מחדל האגף, ומחדלו האישי של רשם האדריכלים, בכל הנוגע אל הסדרת המקצוע, על כל גווניה.

17. אני מצרפת תכתובת רלוונטית כנספחים :
- א. סיכום פגישה אדר' ארנה אנג'ל והגב' מיכל אבגנים 05.05.2024
 - ב. סיכום ביקור שר העבודה 13.02.2024
 - ג. בקשה להופיע בפני מליאת המל"ג בבקשה להציג את טיעונו בחשיבות שינוי מסלול הכשרתם של האדריכלים. יות ובוני הערים בישראל.
 - ד. דו"ח המועצה בנוגע ללימודי אדריכלות.
 - ה. מעמד אדריכלים בוועדות התכנון ובשירות הציבורי – מכתב לשר הפנים
 - ו. דרישה להתקנת תקנות לענין הכשרה בעניני תכנון ובניה.
 - ז. דרישה להשעיית תכנית 151-1322924
 - ח. הזמנת רשם האדריכלים לכנס המתמחים - מטעם התאחדות האדריכלים
 - ט. שינויים במסלול הסמכת אדריכלים-פנייה למל"ג

18. כל הנספחים יצורפו כנספחים לעתירה כראיה לכך שמחדלכם מלתכלל את הסוגיות שעניינן " הסדרת מקצוע" - אינו סביר באופן קיצוני.

בברכה,

אדר' ארנה אנג'ל, יו"ר התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

העתק :

שר העבודה, מר יואב בן צור
שר החינוך ויו"ר המל"ג, מר יואב קיש
מבקר המדינה, מר מתניהו אנגלמן
רשם האדריכלים והגמהנדסים, מר סטפן אבו חדרה
מנהל תחום בכיר ורישוי מהנדסים ואדריכלים, מר אסף סגל
מ"מ מנכ"ל המל"ג, ד"ר ורדה בן שאול
סמנכ"ל לעניינים אקדמיים, גב' מרב אברהמי
הממונה על תחום הטבע וההנדסה, גב' אתי נעים
חברי הוועד הארצי, התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל
יו"ר הצעירים, התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל, אדר' גל פרץ